

Załącznik do Uchwały Nr XIII/79/2016
Rady Gminy Dąbrowa Biskupia

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

na lata 2016 - 2018

w Gminie Dąbrowa Biskupia

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

I. UWAGI OGÓLNE

Do zadań własnych gminy określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r., poz. 332).

II. Analiza aktualnej sytuacji rodzin na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia

W rodzinie dokonuje się najważniejsza część procesu wychowawczego, dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji pomiędzy jej członkami. Postęp i zmiany, jakie są udziałem mieszkańców Gminy Dąbrowa Biskupia sprawiają, że z jednej strony poprawiają się warunki życia, a z drugiej mamy do czynienia z pogłębianiem się wielu niekorzystnych zjawisk jak : bezrobocie, ubóstwo, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, poczucie izolacji, bezradność. Czynniki te wpływają z kolei na wykluczenie społeczne osób oraz rodzin. Bardzo poważnym problemem w naszej gminie jest wyuczona bezradność, która stanowi często efekt przewlekłego pozostawiania bez pracy. Długotrwałe bezrobocie szczególnie źle wpływa nie tylko na finansową kondycję rodzin, ale także na sferę psychologiczną mieszkańców. Przeżywają oni poczucie krzywdy, ciągłe doświadczanie frustracji, która sprzyja agresywnemu zachowaniu się, często też izolacji społecznej. Są bardziej narażeni na różne choroby i popadanie w nałogi. Oczywiście jest, że ww. problemy często prowadzą do rozpadu więzi rodzinnych, bezradności w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przemocy w rodzinie, wzrostu liczby rodzin niepełnych. Kolejnym negatywnym zjawiskiem dla rodzin jest tzw. „praca na czarno” lub „umowy śmieciowe”, co często sprowadza człowieka do roli niewolnika, który dla nieco wyższej gotówki „na rękę” pracuje w stresie, często w złych warunkach, w nienormowanym czasie, nigdy nie mając gwarancji, że otrzyma wynagrodzenie.

Duży odsetek mieszkańców gminy w poszukiwaniu pracy lub godziwszego wynagrodzenia wyjeżdża za granicę. W przypadkach migracji zarobkowych mamy do czynienia z trwałymi zmianami w strukturze rodziny, gdzie najczęściej jedno z rodziców pracuje za granicą w związku, z czym drugi rodzic przejmuje na siebie część jego roli. Wywiera to bardzo zróżnicowany wpływ na jej funkcjonowanie i trwałość rodzin.

Niewątpliwie pozytywnym skutkiem migracji jest poprawa warunków materialnych, możliwość zaspokojenia potrzeb ekonomicznych. Do negatywnych konsekwencji zaliczyć należy możliwość rozbicia rodziny, osamotnienie jej członków i problemy wychowawcze z dziećmi.

Techniczne osiągnięcia w zakresie środków komunikowania się nie są w stanie zastąpić osobistego, codziennego kontaktu.

Ważnym elementem jakości funkcjonowania rodziny są czynniki osobowościowe jej członków. Osobowość to zespół psychologicznych mechanizmów np. tożsamość, mentalność, potrzeby. Postawy, inteligencja oraz uznawane wartości, które powodują, że człowiek jest zdolny do kierowania własnym życiem, a jego zachowania są zorganizowane i względnie stałe.

Według aktualnej wiedzy decydujący wpływ na kształtowanie się osobowości ma aktywność samej jednostki.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kozińska

Z praktyki specjalistycznej na terenie gminy wynika jednak, że często negatywne wzorce funkcjonowania rodziny przekazywane są z pokolenia na pokolenie. Przejawiają się one w zachowaniach o charakterze nieprzystosowania społecznego, nałogach, przestępczym stylu życia, braku respektowania norm moralnych i społecznych, braku odpowiedzialności, a także zaniedbywaniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Sytuacja rodzin objętych pomocą GOPS

Z analizy danych dotyczących świadczeń GOPS w Dąbrowie Biskupiej wynika, że najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie, które w największym stopniu dotyczy osób w przedziale wiekowym od 37 do 55 lat. . Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób w podziale na poszczególne przesłanki uzasadniające przyznanie pomocy socjalnej.

W 2015 roku z pomocy środowiskowej skorzystały 193 rodziny tj. 618 osób w tych rodzinach.

Dużym problemem jest kwestia bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym na wsi	
Ubóstwo	123	123	382
Bezrobocie	130	130	450
Niepełnosprawność	63	63	200
Długotrwała lub ciężka choroba	107	107	337
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego ogółem	13	13	51
W tym:	11	11	40
Rodziny niepełne			
Rodziny wielodzietne	2	2	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	36	36	204
W tym :			
Wielodzietność	26	26	162
Przemoc w rodzinie	0	0	0
Alkoholizm	15	15	44
Bezdomność	3	3	3
Narkomania			
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	1	2
Sytuacja kryzysowa	0	0	0

Wspieranie rodzin wielodzietnych

Każda rodzina, z co najmniej trójką dzieci w wieku do 18 lat (lub 25 w przypadku osób uczących się i pozostających pod opieką rodziców) może skorzystać z systemu zniżek dla rodzin wielodzietnych w ramach programu Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny. W roku 2014 na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia wydano 14 kart dla 3 rodzin, natomiast w roku 2015 wydano 90 kart dla 16 rodzin.

Pozostałe formy wsparcia świadczone na rzecz rodzin wielodzietnych realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Biskupiej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ustawą o świadczeniach rodzinnych, ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także innymi ustawami obligującymi do świadczenia pomocy materialnej oraz niematerialnej na rzecz rodziny (przemoc w rodzinie, dodatki mieszkaniowe i energetyczne, praca socjalna).

Wnioski

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż sytuacja rodzin stojących przed problemami, z którymi samodzielnie nie potrafią, bądź też nie są w stanie sobie poradzić wymaga systematycznych i zintegrowanych działań. Aby skutecznie wspierać rodziny w gminie Dąbrowa Biskupia, niezbędne jest podejście interdyscyplinarne i współpraca międzyinstytucjonalna w tym działania samorządów, gdyż problemy są też wielowymiarowe. Znaczy to, że wobec tak ważnych zewnętrznych czynników, jakim jest m.in. bezrobocie, działania skierowane tylko do rodziny są niewystarczające. Winny być podejmowane lokalne działania wspierające pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz zatrudnienie asystenta rodziny (umowa -zlecenie).

III. ADRESAT PROGRAMU

Zachowania, jakich doświadcza dziecko stanowią podstawę jego funkcjonowania w dorosłym życiu, dlatego tak niezwykle ważnym jest by w newralgicznym okresie swojego dorastania każdy człowiek miał zapewnione warunki do rozwoju i wzrostu. Właściwie funkcjonujące, zdrowe rodziny, pozwalają na lepsze funkcjonowanie społeczności lokalnej i dają perspektywę rozwoju i podniesienia standardu życia.

Wspieranie i pomoc rodzinie - to jednocześnie wzmocnianie społeczności lokalnej, kształtowanie „kapitału ludzkiego”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są rodziny z terenu Gminy Dąbrowa Biskupia, w szczególności rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przedstawiciele instytucji, służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny. Przewidziana praca z rodziną oraz wszelkie formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację jej zasobów przy wzmocnieniu kompetencji i umiejętności.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

Adresatami programu na terenie Gminy są:

rodziny:

- 1) bezradne i niewydolne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zwłaszcza niepełne lub wielodzietne,
- 2) przeżywające kryzysy (m.in. z powodu niskiego statusu materialnego, występującej ciężkiej i/lub długotrwałej choroby lub niepełnosprawności członka rodziny),
- 3) zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska,
- 4) rodziny z problemem przemocy i/ lub uzależnienia,

dzieci i młodzież:

- 1) z rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem,
- 2) z rodzin dysfunkcyjnych,
- 3) przejawiająca trudności wychowawcze.

IV. Zasoby

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:
  - 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Biskupiej
  - 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dąbrowie Biskupiej
  - 3) Urząd Gminy w Dąbrowie Biskupiej
  - 4) Zespół Szkół w Dąbrowie Biskupiej
  - 5) Szkoła Podstawowa w Pieraniu
  - 6) Szkoła Podstawowa w Ośniszczewku
  - 7) Szkoła Podstawowa w Parchaniu

- 8) Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Dąbrowie Biskupiej
  - 9) organizacje pozarządowe
2. Instytucje i organizacje z poza terenu gminy Dąbrowa Biskupia zajmujące się działaniami na rzecz rodziny to:
- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu
  - 2) Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu
  - 3) organizacje pozarządowe

V. Cele programu

Celem głównym Programu jest : wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celami szczegółowymi Programu są:

- 1) wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością.
- 2) wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach;

VI. Zadania realizowane w ramach Programu

1. Cel szczegółowy I : Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością

PRZEWODNICZĄCY RADY
lanif
Miroslawa Kosińska

Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
Świadczenie pomocy rodzinom, będącym w trudnych warunkach materialnych	GOPS	2016-2018
Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wieloprotblemowych do innych form wychowania przedszkolnego	GOPS, Szkoły, Urząd Gminy	2016-2018
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkołach	GOPS, Szkoły, Urząd Gminy	2016-2018
Pomoc w uzyskiwaniu stypendium szkolnego oraz wyprawek szkolnych	GOPS, Urząd Gminy, Szkoły	2016-2018
Współorganizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin	GOPS, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy	2016-2018
Współpraca z organizacjami i instytucjami z poza terenu Gminy zajmującymi się pomocą rodzinie	GOPS, GKRPA, Policja, Szkoły, PCPR. PUP, organizacje pozarządowe	2016-2018

2. Cel szczegółowy II: Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.

PRZEWODNICZĄCY RADY

 Mirosława Kosińska

Zadania	Realizatorzy / Partnerzy	Planowany termin realizacji
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi polegająca m.in. na diagnozowaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym	GOPS, Szkoły	2016-2018
Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych	GKRPA, Szkoły, GOPS	2016-2018
Zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	GOPS, Urząd Gminy	2016-2018
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców	GKRPA, GOPS, Urząd Gminy	2016-2018

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

VII. Ewaluacja (ocena) programu

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskiwanych przez GOPS, GKRPA, Policję, Szkoły, GOKSiR.

Wskaźnikami osiągnięcia poszczególnych celów będą:

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.
2. Liczba dzieci uczęszczających do oddziałów przedszkolnych.
3. Liczba dzieci korzystających z rządowego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".
4. Liczba udzielonych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym.
5. Liczba udzielonych zasiłków szkolnych.
6. Liczba dzieci biorących udział w koloniach finansowanych przez Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy.
7. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętymi pracą socjalną.
8. Liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa.
9. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.

VIII. Monitorowanie

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Biskupiej. Monitorowanie i ewaluacja programu odbywać się będzie poprzez składanie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy w Dąbrowie Biskupiej sprawozdań z realizacji Programu. Sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kozłowska